

Nederlandse Zorgautoriteit
Postbus 3017
3502 GA UTRECHT

Vooruit per e-mail: info@nza.nl

Inlichtingen bij : mr. P. van der Zee
Tel. : 020 237 47 44
E-mail : p.van.der.zee@ant-tandartsen.nl
Ons kenmerk : 180119-B-JWVpvdzwm_NZa
Betreft : Beleid VGZ met betrekking tot implantaatgedragen prothetiek
Amsterdam : 18 januari 2019

Geachte heer, mevrouw,

De Associatie Nederlandse Tandartsen (hierna: **ANT**) behartigt de belangen van tandartsen in Nederland. Daarbij is het haar streven te bevorderen dat patiënten in Nederland toegang hebben tot de best mogelijke tandheelkundige zorg. In dat verband staat de ANT tevens voor de belangen van ca. 2500 bij haar aangesloten tandartsen, onder meer ten aanzien van onderwerpen als de toekomst van de mondzorg in Nederland, tarieven, regelgeving en contractering door zorgverzekeraars. Middels onderhavig schrijven wordt onder uw aandacht gebracht dat de ANT zich grote zorgen maakt over de inkoop van implantologische zorg door VGZ. De redenen daartoe worden hieronder uiteengezet. Daarbij concludeert de ANT door de NZa te verzoeken handhavend op te treden.

Website

Allereerst heeft de ANT signalen ontvangen dat VGZ ten onrechte tandartsen/ implantologen (hierna: **implantologen**) op haar website als gecontracteerd had staan, terwijl dit niet het geval was. Dit zou niet eerder dan januari door VGZ op haar website kunnen worden gecorrigeerd. Bovendien ontvangt de ANT signalen van haar leden dat nog steeds ongecontracteerde implantologen op de website staan, als ware zij gecontracteerd. Dit alles strookt niet met de verplichtingen die VGZ als zorgverzekeraar heeft op grond van de Regeling informatieverstrekking ziektekostenverzekeraars aan consumenten, meer in het bijzonder artikel 14 daarvan. Door immers onjuiste informatie op de website te vermelden t.a.v. het actuele overzicht van gecontracteerde zorgaanbieders, zijn patiënten die in de afgelopen – en voor sommige verzekerden nog steeds huidige – overstapperiode een polis keuze hebben moeten maken, niet juist voorgelicht en hebben zij een polis keuze gemaakt op basis van onjuiste informatie op de website van VGZ of maken zij de komende weken nog een keuze op basis van onjuiste informatie.

Bovendien zijn en/of worden, zo lijkt de ANT, niet alleen verzekerden onjuist geïnformeerd, maar is ook bij de NZa op deze wijze – in het kader van het door de NZa uitgeoefende toezicht op de zorgplicht – een verkeerde indruk gewekt en kan het ook voor de NZa, tenzij deze over andere informatie beschikt, niet duidelijk zijn VGZ zich aan haar wettelijke zorgplicht houdt, waarover hieronder meer. Door onjuiste informatie op haar website te publiceren verhindert VGZ dat de NZa passend toezicht kan houden. Daarnaast creëert VGZ daardoor ook ten onrechte een onjuist beeld bij tandarts(-implantologen), die zich daardoor zouden kunnen laten leiden om een contract aan te gaan met VGZ onder condities die zij niet zouden hebben geaccepteerd indien zij niet in de – onjuiste – veronderstelling verkeerden dat veel andere tandarts(-implantologen) de overeenkomst wel hebben geaccepteerd.

Zorgplicht

Alvorens de ANT ingaat op de signalen die haar hebben bereikt ten aanzien van de zorgplicht die VGZ heeft, staat zij kort stil bij de inkoop van tandheelkundige zorg door VGZ voor 2019 en verder. VGZ heeft, zo heeft de ANT van haar leden begrepen, bij uitsluiting van andere zorgaanbieders in de mondzorg, aan tandarts(-implantologen) overeenkomsten aangeboden voor implantologische zorg en tandprothetische zorg op implantaten. Dat betekent dat de door VGZ gecontracteerde tandarts(-implantologen) alle zorg met betrekking tot implantaten en implantaatgedragen prothetiek (daaronder begrepen vervangingsprothesen en reparaties en rebasings) voor verzekerden van VGZ dienen te kunnen verrichten. Dat zowel in aard van de zorg, als in omvang en binnen de daarvoor door de NZa gestelde termijn. Van belang is daarbij nog op te merken dat VGZ, zo begrijpt de ANT van haar leden, twee verschillende overeenkomsten heeft aangeboden. Eén overeenkomst ziet op implantologische zorg in de onderkaak – en bovenkaak, terwijl de andere overeenkomst ziet op implantologische zorg in (uitsluitend) de onderkaak. De kwaliteitseisen die VGZ stelt aan zorgaanbieders die in aanmerking willen komen voor een overeenkomst voor implantologie in de bovenkaak zijn een stuk strenger dan voor de overeenkomst die uitsluitend ziet op implantologie in de onderkaak. Dat is niet voor niets: doorgaans verrichten uitsluitend door de NVOI-geaccrediteerde implantologen deze verrichtingen, omdat dit qua techniek en vaardigheden een stuk complexer is, hetgeen ook reden zal zijn voor VGZ om hier bij de contractering onderscheid in te maken.

Aan de hand van de openbare informatie op de website van VGZ, heeft de ANT een interactieve kaart opgesteld waarin de door VGZ gecontracteerde implantologen zichtbaar zijn gemaakt. Tevens heeft de ANT, gelet op de voorgaande opmerking over de zorg in de bovenkaak, inzichtelijk gemaakt welke van de als gecontracteerd vermelde implantologen door de NVOI-geaccrediteerd zijn en welke niet. De kaart wordt als hardcopy bijlage meegezonden, maar is beter leesbaar via deze link <https://thexs-mapping.firebaseio.com/mapping.html?fid=1yL4FvAWeyEHwVVY-DbrZCPkkI2TROmxW>

Er vanuit gaande dat de op de website als gecontracteerd weergegeven implantologen dat ook daadwerkelijk zijn, valt op dat er veel gebieden zijn met erg weinig of geen gecontracteerde implantologen. In de driehoek tussen Amsterdam, Utrecht, Den Haag zijn helemaal geen NVOI-geaccrediteerde implantologen voor de bovenkaak gecontracteerd. Als we het geaccrediteerd zijn als vereiste loslaten, dan is in dit gebied het aantal implantologen nog steeds op 1 hand te tellen. Het staat volgens ons buiten kijf dat 2 gecontracteerde (niet geaccrediteerde) implantologen in de stad Amsterdam onvoldoende is, zeker als meegenomen wordt dat in de nabije omgeving ook geen implantologen zijn gecontracteerd en ook steden als Haarlem, Zaandam en Purmerend zijn aangewezen op dezelfde implantologen.

Hetzelfde geldt voor Den Haag (3 niet geaccrediteerde implantologen), Leiden (geen implantologen) en Utrecht (geen implantologen). Ook in de gehele provincie Friesland zijn geen gecontracteerde implantologen. Ook in de regio rond Gemert zijn weinig implantologen gecontracteerd.

De ANT trekt hieruit de conclusie dat door VGZ in ieder geval in deze regio's niet aan de zorgplicht is voldaan en VGZ in die regio's op grond daarvan gehouden is alle zorg geleverd door implantologen volledig te vergoeden. De ANT verneemt graag van de NZa of zij deze zienswijze deelt. Deze regio's zijn slechts genoemd bij wijze van voorbeeld, want het is sterk de vraag of in de overige regio's wel voldoende zorg is ingekocht. Daarover hierna meer.

Geen onderscheid zorgaanbieders onder – en bovenkaak

Op de website van VGZ wordt in de communicatie aan verzekerden bij de gecontracteerde aanbieders ten onrechte geen onderscheid gemaakt tussen aanbieders gecontracteerd voor alleen de onderkaak en aanbieders gecontracteerd voor onder- en bovenkaak. Hierdoor wordt wederom een verkeerde voorstelling van zaken gegeven aan verzekerden die een implantaat in de bovenkaak nodig hebben. Voor deze verzekerden is niet duidelijk dat zij slechts bij een veel beperkter aantal zorgaanbieders terecht kan. De zorgen ten aanzien van het in afdoende mate hebben ingekocht van implantologische zorg door VGZ, geldt derhalve in nog sterkere mate voor zorg die ziet op implantologie in de bovenkaak.

Te meer nu er signalen zijn dat slechts een beperkt deel van de op de VGZ website als gecontracteerd voor (algehele) implantologie vermelde tandartsen ook daadwerkelijk gecontracteerd is voor implantologie in de bovenkaak. Ook gezien in relatie met de strenge inkoopcriteria en het feit dat met name door de NVOI-geaccrediteerde implantologen deze zorg verzorgen. Of op dit punt aan de zorgplicht is voldaan, is voor de ANT geheel gissen. Immers heeft VGZ op haar website geen onderscheid gemaakt tussen aanbieders gecontracteerd voor alleen de onderkaak en aanbieders gecontracteerd voor onder- en bovenkaak. Daaruit leidt de ANT af dat ook de NZa in het duister zal tasten ten aanzien van de zorgplicht voor de zorg in de bovenkaak en VGZ door dit onderscheid niet te maken, ook op dit punt de NZa hindert in het uitvoeren van toezicht op naleving van de zorgplicht. De ANT trekt hieruit de conclusie dat VGZ, door deze onduidelijkheid te laten bestaan, in ieder geval gehouden is ook alle zorg voor implantologie in de bovenkaak geleverd door implantologen volledig te vergoeden. De ANT verneemt graag van de NZa of zij deze zienswijze deelt.

Leveranciers

Zorgwekkende bijkomstigheid is de discussie die thans speelt met onder andere leverancier Straumann. In de overeenkomst met implantologen heeft VGZ, zo heeft de ANT begrepen, een aantal leveranciers benoemt dat producten levert die voldoen aan de in de overeenkomst met VGZ gestelde garantievoorwaarden en dat de implantoloog bij die leveranciers de producten kan bestellen tegen maximaal de tarieven als opgenomen in de overeenkomst met de implantologen. VGZ heeft daarbij aangegeven dat zij daaromtrent – over garantievoorwaarden en tarieven – afspraken heeft gemaakt met leveranciers/fabrikanten van implantologische technieken en materialen, zoals implantaatsystemen. In de 'leidraad Tandheelkundig implantaatsysteem' staat over de afspraken die VGZ met de leveranciers heeft gemaakt, onder meer het volgende:

"De opdracht betreft de levering van tandheelkundige implantaten inclusief aanverwante producten ten behoeve van tandheelkundige zorg zoals omschreven in artikel 2.7 lid 2 van het Besluit Zorgverzekering en verschillende aanvullende verzekeringen van VGZ. Deze levering geschiedt aan alle tandarts(-implantologen) en kaakchirurgen die implanteren bij verzekerden van de zorgverzekeraars van VGZ."

en:

"VGZ wil met die leveranciers een overeenkomst sluiten die zowel voldoen aan de kwaliteitscriteria als bijdragen aan een significante prijsdaling. De leverancier moet per 1 januari 2019 in staat zijn gedurende elk contractjaar 26.600 producten en diensten tijdig te leveren."

Eén van de fabrikanten die in de overeenkomst tussen VGZ en de implantologen als 'gecontracteerde leverancier' is opgenomen, is Straumann. Straumann geeft aan ten onrechte door VGZ op de lijst van gecontracteerde leveranciers te zijn geplaatst (**bijlage 1**). De aanwezigheid van Straumann, een grote en betrouwbare leverancier, op deze lijst was voor veel implantologen een essentiële voorwaarde voor het aangaan van het contract. Op dit moment staat vast dat Straumann de materialen niet zal leveren voor de prijzen die VGZ contractueel zal vergoeden en niet zal voldoen aan de overige voorwaarden, zoals die omtrent garantie. Hoewel Straumann publiekelijk aangeeft niet gebonden te zijn aan enige overeenkomst met VGZ en VGZ inmiddels ook heeft gesommeerd Straumann niet langer als gecontracteerde partij te noemen, onderneemt VGZ zelf geen actie. Volgens de ANT is dit een aanwijzing dat Straumann het bij het rechte eind heeft, in welk geval VGZ ook tandarts(-implantologen) op dit punt onjuist heeft geïnformeerd.

Inmiddels hebben ook implantologen de ANT benaderd en aangegeven de overeenkomst met VGZ te willen ontbinden, nu ten onrechte de indruk gewekt is dat Straumann (en enkele andere leveranciers) door VGZ waren gecontracteerd. De ANT is van mening dat niet onwaarschijnlijk is dat deze implantologen in hun recht staan, nu door VGZ een verkeerde voorstelling van zaken is gegeven. Daarbij heeft de ANT begrepen dat ook andere leveranciers die als 'gecontracteerd' in de overeenkomst met de implantologen staan, zoals CAMLOG, zich niet gebonden voelen aan een overeenkomst met VGZ en niet conform die overeenkomst de implantaten en andere materialen te zullen leveren aan implantologen, terwijl die laatste daar volgens de overeenkomst met VGZ wel recht op hebben. Het ontbinden van de overeenkomst met VGZ door implantologen, heeft tot gevolg dat het uitermate lage aantal gecontracteerde implantologen nog verder afneemt, en nog meer onder druk komt te staan of VGZ aan de zorgplicht heeft voldaan.

Inkoop tandprothetiek op implantaten

Dan resteert nog de wijze waarop VGZ de tandprothetische zorg op implantaten heeft ingekocht. Zoals hierboven omschreven heeft VGZ alle implantologische zorg uitsluitend ingekocht bij implantologen. Bovenstaande discussie ten aanzien van het afdoende hebben ingekocht van zorg door VGZ, betekent dat dit ook geldt voor de tandprothetische zorg op implantaten. Daaronder zijn tevens begrepen de vervangingsprothesen en de nazorg op prothetiek. Omdat implantologen als enige voor deze zorg zijn gecontracteerd, is het voor hen belangrijk om te weten wat de visie van de NZa is ten aanzien van de zorgplicht voor tandprothetische zorg. De ANT is van mening dat in regio's waar VGZ niet afdoende implantologen heeft gecontracteerd en niet aan de zorgplicht is voldaan, dit automatisch ook het geval is voor tandprothetische zorg op implantaten en VGZ ook voor die zorg gehouden is deze volledig te vergoeden, ook bij ongecontracteerde implantologen.

Dit is niet alleen essentiële informatie voor de implantoloog om rekening mee te houden in de relatie met onder meer tandprotheticici, het is ook noodzakelijk om hierover duidelijkheid te verkrijgen teneinde de verzekerde goed te kunnen informeren. Ook om deze reden is het wenselijk dat VGZ hierover klare wijn schenkt en bij voorkeur de NZa VGZ hiertoe opdraagt.

Zorgen en de rol van de NZa

De ANT maakt zich op basis van deze informatie grote zorgen voor patiënten die verzekerd zijn bij VGZ en die tandheelkundige zorg nodig hebben. De vraag die rijst is of zij tijdig, binnen een reisbare afstand terecht kunnen bij een gecontracteerde implantoloog. Gelet op het voorgaande lijkt die vraag ontkennend te moeten worden beantwoord.

De vragen die de ANT de NZa stelt, zijn dan ook tweeledig:

- (i) Heeft VGZ aan haar zorgplicht voldaan ten aanzien van de inkoop van implantologische zorg op implantaten – daaronder begrepen tandprothetische zorg op implantaten en daarbij inachtnemende het onderscheid tussen de inkoop van implantologische zorg in de onderkaak en implantologische zorg in de bovenkaak – en heeft de NZa dat vastgesteld en op welke wijze heeft de NZa dat geverifieerd?
- (ii) Heeft VGZ in afdoende mate voldaan aan haar informatieverplichtingen jegens patiënten/consumenten, zorgaanbieders en de NZa en heeft de NZa dat vastgesteld?

De ANT ontvangt graag een antwoord van de NZa op deze vragen.

Uit haar eigen vaststellingen en ontvangen signalen, leidt de ANT het volgende af. Gelet op (i) de geringe landelijke contractering van implantologen/tandartsen voor deze verrichtingen an sich, (ii) de omstandigheid dat implantaatgedragen prothetiek (waaronder vervangingsprothesen) hetgeen een behoorlijke zorgvraag in Nederland inhoudt ook onder deze overeenkomsten dient te worden uitgevoerd en uitsluitend implantologen voor deze zorg zijn gecontracteerd, (iii) de omstandigheid dat door VGZ leveranciers in de overeenkomsten met tandartsen zijn opgenomen, terwijl die leveranciers aangeven niet voor de VGZ-voorwaarden te zullen leveren waarmee in de visie van de ANT voldoende aanleiding zou kunnen zijn voor gecontracteerde tandartsen om de overeenkomst met VGZ op te zeggen, (iv) de ontoereikende communicatie en informatie in de polisvoorwaarden en op de website van VGZ – enerzijds omdat er ten onrechte ongecontracteerde aanbieders als gecontracteerd worden gepresenteerd en anderzijds omdat er op de zorgkiezer van VGZ geen onderscheid wordt gemaakt tussen zorgaanbieders gecontracteerd voor de onderkaak en bovenkaak, terwijl dit onderscheid er contractueel wel is en dus op voorhand vaststaat dat, ook voor deze zorg in de bovenkaak, veel zorgaanbieders die wél als gecontracteerd zijn gepresenteerd, dat in feite niet zijn, kan de ANT niet anders dan concluderen dat VGZ niet heeft voldaan aan haar zorgplicht en dat VGZ niet heeft voldaan aan haar informatieverplichtingen.

Gelet op het voorgaande verzoekt de ANT de NZa middels dit schrijven dan ook aan de ANT te berichten wat de consequenties zijn van dit onjuiste handelen, daaronder begrepen doch niet beperkt tot welke vergoeding VGZ als gevolg van eventueel onjuist handelen gehouden is. Daarnaast verzoekt de ANT de NZa handhavend op te treden en VGZ een of meerdere aanwijzing(en) te geven om de gebreken, voor zover dat nog mogelijk is, te herstellen.

Uiteraard is het aan de NZa om hier zelf op de wijze die haar als toezichthouder goedgevoelt uitvoering aan te geven, maar de ANT is uiteraard bereid om hierover met de NZa van gedachten te wisselen.

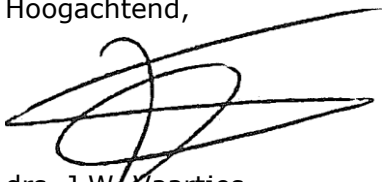
In ieder geval is de ANT van mening dat de NZa – indien zij vaststelt dat VGZ op wat voor wijze dan ook (per regio, per zorgsoort etc.) niet aan haar zorgplicht heeft voldaan – de consequentie daarvan voor de patiënten zou moeten formuleren: te weten een volledige vergoeding van hun zorgkosten. In de visie van de ANT is het wenselijk dat de NZa dit ook als zodanig kenbaar maakt. Dat is niet alleen belangrijk voor verzekerden van VGZ, het is ook een passend signaal naar de markt dat ook zorgverzekeraars zich aan de wet- en regelgeving hebben te houden en dat er consequenties zijn als zij dat niet doen. Daarnaast zou VGZ opgedragen moeten worden de onjuiste informatieverstrekking te herstellen en te rectificeren door zelf haar verzekerden te informeren over de consequenties van haar onjuiste handelen, zoals vastgesteld door de NZa. Immers een verzekerde die niet weet dat hij ook bij een ongecontracteerde tandarts(-implantoloog) terecht kan, wordt nog steeds gehinderd door de onjuiste informatieverstrekking. Ook dat moet worden gecorrigeerd.

Tot slot

Het behoeft geen nader betoog wat het voor patiënten die tandheelkundige zorg nodig hebben betekent indien VGZ niet aan haar zorgplicht heeft voldaan. Tevens is geen nadere duiding nodig van de onduidelijkheden die bij patiënten kunnen volstaan, indien een verzekeraar niet voldoet aan haar informatieverplichtingen.

Graag verneemt de ANT dan ook zo spoedig mogelijk van de NZa. Gelet op de vereiste duidelijkheid voor patiënten/verzekerden, zorgaanbieders en VGZ zelf verzoekt de ANT de NZa dan ook met klem om binnen 10 dagen na dagtekening van dit schrijven en zo mogelijk eerder te reageren. Daarbij vernemen wij voorts graag of de NZa voornemens is van haar (ambtshalve) bevoegdheid handhavend op te treden gebruik te maken of niet.

Hoogachtend,

drs. J.W. Vaartjes,
Voorzitter Associatie Nederlandse Tandartsen